

Møtereferat – kundeforum 1/26

Dato: 27.januar 2026

Tid: 10.00 – 14.30

Sted: Statnett, Nydalen

Møteleder: Kristian Bernseter, Statnett

Deltagere:

Medlemmer	Bedrift	Til stede
Ingrid Johnsen	Statkraft Energi	Ja
Hilde Norheim	Elvia	Nei
Trond Marthinsen	Lyse Produksjon	Nei
Susanne Wåle Aakredalen	Mind Energy	Ja
Kamilla Solumsmo	Skagerak Energi	Ja
Bård Mageli	Volue	Ja
André Moen Libæk	Hafslund Eco	Ja
Solfrid Fluge Andersen	Elmera Group	Ja
Observatører		
Stian Henriksen	RME	Nei
Henrik Simonsen	Elhub	Delvis (sak 7)
Avregningsansvarlig		
Morten Torgalsbøen	Statnett	Ja
Kristian Bernseter	Statnett	Ja

1. Etablering av møte

Forslag til agenda og referat ble godkjent

2. Aggregering av fleksibilitet

Hovedelementene i modellen som ligger til grunn for Statnetts plan for aggregering ble presentert. Modellen åpner for at fleksible ressurser mindre enn 1MW kan aggregeres sammen med andre lignende ressurser til en fleksibilitetsgruppe og delta i mFRR markedet for balansering. Det er vektlagt å gi rom for aggregering som medfører at disse fleksibilitetsgruppene ikke kan benyttes til flaskehalshåndtering. Statnett har inngått et samarbeid med Elhub om å utvikle et fleksibilitetsregister som skal holde oversikt over de fleksible resursene som inngår i fleksibilitetsgruppene. Modellen er på høring og kundeforum oppfordres til å svare på denne.

Ved innføring av BSP rollen ble det stilt krav om at BSP må være BRP for den fleksible ressursen eller ha en avtale med dens BRP. Dette skal sikre korrekt kompensasjon/oppgjør mellom alle involverte parter. Det har blitt stilt spørsmål ved behovet for denne avtalen og Statnett utfordret kundeforum på om det er mulig å fjerne dette kravet og erstatte det med et sentralisert standardisert oppgjør med kompensasjon i regi av eSett. Kundeforum støtter intensjonen om å

fjerne avtalen, men anser at markedet pr nå ikke er modent for det. Den største utfordringen er å få etablert verifisering av aktivering slik at faktisk aktivert volum inngår i ubalansejusteringen.

Kundeforum presiserte også at det er et behov for at ubalansejusteringen fordeles pr kraftleverandør. Det er ikke mulig for BRP å gjennomføre oppgjør med sine kraftleverandører uten å kjenne korrekt fordeling. Denne fordelingen er det kun BSP som kjenner og informasjonen bør registreres i det nye fleksibilitetsregisteret.

3. Erfaring med rampingkrav og 15min i spotmarkedet

Strukturelle ubalanser rundt timeskift har historisk sett vært store og utfordrende. Det har derfor blitt gjennomført flere endringer i kraftmarkedet og systemdriften for å begrense omfanget. Perodeskift og kvartersoppløsning ble innført og ramping på kablene til utlandet ble endret. Siste endring var å innføre krav til å gjøre produksjonsendringer etter samme rampingprofil som mFRR. Resultatet av dette er at de strukturelle ubalanser i dag utgjør en langt mindre utfordring.

Analysen Statnett har gjennomført viser at produksjonen følger ønsket rampingprofil i tilfeller med roterende aggregat. Det er en del større avvik ved start og stopp. Totalt sett er Statnett veldig fornøyd med resultatet og har besluttet å avvikle perodeskift.

Kundeforum kjenner seg igjen i utfordringer med start/stopp og at dette også er en stor utfordring ved deltagelse i reservemarkedene. Innføringen av mFRR EAM medfører langt hyppigere endringer enn tidligere og dette påfører betydelig økt slitasje på produksjonsanlegg. Statnett er kjent med effektene og opplyser samtidig at det er få aktører som benytter seg av de muligheter som ligger i komplekse bud. Statnett vil også vurdere etterspørselsfilosofien i reservemarkedene for å se om problemet kan reduseres.

4. Status ubalansepriser

Kraftmarkedet har vært gjennom store endringer med flytbasert markedskobling og overgang til automatisert systemdrift. Dette har krevd nye systemer og også gitt nye forutsetninger for hvordan balanseringen av kraftsystemet kan gjøres. Innføringen av flytbasert har redusert muligheten for utveksling av reserver mellom budområder. Aktivert volum har også generelt økt i alle budområder. Når det i tillegg stedvis og tidvis er få frivillige bud og mange store udelelige bud som må hoppes over, så vil det få negativ innvirkning på ubalanseprisen. Innkjøp av mer kapasitet er ikke heller en sikker løsning da mye av den rimeligste kapasiteten kan være dyr å aktivere. Resultatet av alt dette har vært et større omfang av prisspikre enn hva vi er vant med. Det har også vært en utfordring med at priser smitter mellom budområder på en uhensiktsmessig måte, som har krevd manuell oppfølging og korrigerende.

Statnett ønsker at prisen i reservemarkeder og ubalansepris skal være et signal om systemets tilstand og behov, men det er viktig at signalene gir de riktige insentivene. Det gjøres derfor flere grep knyttet til systemer, prosesser, prognoser, overvåkning og etterspørselsstrategi for å sikre dette. Det er også flere initiativ for å stimulere til markedsdeltagelse. På nyåret har det dessverre dukket opp noen nye tilfeller av ulogiske budvalg i mFRR som har påvirket ubalanseprisen. Disse har blitt korrigert etter at prisene har blitt publisert.

Kundeforum peker på at det er uheldig at priser korrigeres etter at de er publisert. Dersom Statnett mistenker at publiserte priser kan korrigeres må det informeres om dette umiddelbart. Det aller beste er at mistenkelige priser ikke publiseres, på samme måte som tidligere. Det

fremheves ellers som positivt at prisene tilgjengeliggjøres raskere enn før og at det fungerer tilfredsstillende å hente de fra Entso-e sin publiseringsløsning.

Det er fremdeles et stort fokus på ubalanser og ubalansekostnad. Det benyttes store ressurser internt i selskapene for å redusere sin egen risiko, men også på å forklare eget selskap hva deres ubalanserisiko og begrunnet de kostnader som har oppstått. Det er også en større interesse for å bidra med fleksibilitet også fra eksterne kunder. Kundeforum ønsker å utfordre Statnett på om det er mulig å tidlig offentliggjøre mer informasjon om antatt behov slik at aktørene kan gjøre en vurdering før f.eks døgnermarkedet om de skal holde tilbake noe fleksibilitet for å kunne by denne inn i Statnett sine markeder.

5. Fremtidig design for ubalansepris

Reservemarkedene vil gjennomgå store endringer når det norske markedet kobles på de europeiske plattformene for aktiveringsmarkeder MARI (mFRR) og PICASSO (aFRR). Dette vil også i stor grad påvirke ubalanseprisen. Fra en situasjon hvor vi i dag har en aktiveringspris for mFRR og fastsetter ubalanseprisen på tvers av budområder med ledig kapasitet, vil vi i fremtiden forholde oss til at hvert kvarter kan ha opptil 5 mFRR priser, 225 aFRR priser og at ubalanseprisen settes individuelt per budområde.

Nye regler for å fastsette ubalanseprisen er under diskusjon internt i Statnett og skal lede frem til en modell klar for høring og etterfølgende godkjenning av RME. Ubalanseprisen skal gi et signal om kraftsystemets tilstand og et insentiv til å unngå ubalanse. Det vil ta tid før Statnett og markedet lærer de nye markedene å kjenne. Nytt design for ubalansepris vil derfor ha en litt forsiktig tilnærming til dette for å begrense den risiko ubalanser medføre for aktørene.

Kundeforum støtter en slik tilnærming og legger vekt på at det må være enkelt å forstå både teorien bak den nye modellen og hvorfor prisen har blitt som den er i de ulike kvarterene. Kundeforum anbefaler også en mest mulig åpen prosess frem mot høringen.

6. Avregningsunderlag fra reservemarkedene

Innføringen av mFRR EAM og tilhørende IT-endringer hos Statnett har medført store endringer i hvilken informasjon Statnett sender til aktørene. Det er behov for å motta et komplett underlag fra Statnett som dokumentasjon på hvilke tilslag aktørene har fått i de ulike markedene. Statnett er i gang med en helhetlig vurdering av hva som skal sendes ut og ønsket tilbakemelding på dette.

Kundeforum viser til at det er mange produkter og ulike aktiveringsprosesser som gjør det vanskelig å få oversikt. Det er derfor et ønske om at informasjonen fremstilles så enkelt og konsistent som mulig. Dette inkluderer også tilgjengeliggjøring og rapportering fra eSett. Ved endringer er det en forutsetning at aktørene informeres tidlig. De er avhengig av sine systemleverandører til å gjøre nødvendige tilpasninger.

7. Elhub – siste nytt

Elhub har gjennomført store tekniske oppgraderinger i Q4 2025 og tatt i bruk en ny plattform. Oppetiden har i samme tidsrom tilsvar 99,85. Mye av arbeidet det siste halve året har vært knyttet til innføringen av norgespris. Antall henvendelser har økt betraktelig ved at det er sluttkunder som kontakter Elhub. Innføringen av norgespris har gått veldig bra for Elhub. Fremover vil mye fokus hos Elhub være på samtykkekontroll. Det er også forventet en del aktivitet rund løsningen for delt produksjon når RME får publisert sin veileder.

Kundeforum har ved flere anledninger etterspurt funksjonalitet for å motta måleverdier for inneværende døgn. Funksjonalitet for dette ble åpnet i mai 2025 og det er ca 250 målepunkt som benytter seg av dette. Elhub har erfart at flere nettselskap må bygge om sine rapporteringsløsninger for å håndtere slik rapportering. Dette for å unngå at det oppstår uønskede hull i tidsseriene. Kundeforum mener det bør stilles krav til at nettselskapene benytter løsningen for effektiv distribusjon av måleverdier for prognoseunderlag. Avregningsansvarlig kan ikke instruere nettselskapene til å gjøre dette da en plikt må forskriftsfestes. Det bør spesifiseres at de nettselskap som tilbyr slik rapportering i dag plikter å tilby dette til alle kunder i deres nett.

8. Eventuelt

Kundeforum ønsker et fast agendapunkt for aktuelle saker til kommende eSett customer committee.

Kundeforum ønsker å spille inn til neste eSett customer committee at rapportene med aktiverte reserver i Online service kan være vanskelige å navigere da det er mange ulike produkter og dimensjoner å håndtere. Rapportene må utvikles slik at det blir enklere å verifisere de mot egne systemer.